

Spożywanie alkoholu w czasie ciąży a zdrowie dzieci

Badania nad spożywaniem alkoholu przez kobiety ciężarne wykazały, że po upływie 40-60 min. od spożycia przez matkę alkoholu, stężenie w krwiobiegu płodu będzie równe stężeniu alkoholu we krwi matki.

U kobiet które piją alkohol w okresie ciąży, spotykane są znacznie częściej porody niewczesne i przedwczesne oraz poronienia samoistne. U noworodków, matek pijących podczas ciąży, obserwowano bezpośrednio po urodzeniu obecność objawów zespołu abstynencyjnego (drżenia, wzmożone napięcie mięśniowe, osłabienie, zaburzenia snu, płaczliwość, trudności w ssaniu itp.).

Alkoholowy Zespół Płodowy FAS (Fetal Alcohol Syndrom)

Objawy

FAS określa nieprawidłowości obserwowane u dzieci kobiet nadużywających alkohol w okresie trwania ciąży. Rozpoznaje się je wtedy, gdy u dziecka wystąpią następujące zjawiska:

- Opóźnienie wzrostu płodu i noworodka;
- Charakterystyczny wygląd twarzy z małymi szparami powiekowymi (tzw. otwarte oczy), cienka górna warga, wydłużenie i spłaszczenie rynienki nosowej (rowek nad środkową częścią górnej wargi);
- Uszkodzenia Ośrodkowego Układu Nerwowego: opóźnienie rozwoju, zaburzenia zachowania, obniżenie sprawności intelektualnej, deformacja czaszki i mózgu;

Zespół FAS charakteryzuje się również niską wagą urodzeniową i złym stanem ogólnym noworodka (m.in. częste wady serca, deformacje stawów), opóźnieniem rozwoju psychomotorycznego, obecnością licznych wad rozwojowych (najczęściej twarzy i układu kostno-stawowego). Objawom tym towarzyszą różnego rodzaju zaburzenia neurologiczne oraz obniżenie sprawności intelektualnej i zaburzenia zachowania.

Konsekwencje

Niedorozwój umysłowy i nadpobudliwość to najbardziej upośledzające przejawy FAS. Spożywanie alkoholu przez matki w okresie ciąży jest główną znaną przyczyną opóźnienia umysłowego dzieci w świecie zachodnim. Skutkiem tego opóźnienia są trudności z uczeniem się, koncentracją uwagi, pamięcią i zdolnością do rozwiązywania problemów, a także brak koordynacji, osłabiony ruch i zaburzenia mowy. Zaburzenia FAS mają również wpływ na rozwój intelektualny oraz społeczny w okresie dorastania i po osiągnięciu dorosłości.

Badania

Nadal pozostaje nieustalona „bezpieczna” ilość alkoholu, która jest dozwolona dla kobiet w ciąży bez ryzyka narażenia płodu na uszkodzenia spowodowane FAS. Dopóki taka bezpieczna ilość nie zostanie określona kobiety planujące dziecko lub te będące w ciąży powinny unikać w zupełności alkoholu.

W Polsce zasięg występowania tego zjawiska jest nieznanym, gdyż brakuje badań z tej dziedziny. Należy jednak rozwijać działania edukacyjne na temat problematyki FAS zarówno wśród grupy ryzyka (ciężarne palaczki tytoniu, kobiety niezamężne, kobiety poniżej 25 roku życia, kobiety słabo wykształcone) jak i wśród kobiet nie należących do tej grupy.